

Bankensector **Partner in veiligheid**

In Nederland gaat naar schatting jaarlijks voor 16 miljard euro aan illegaal verkregen geld rond, voor het overgrote deel gerelateerd aan drugshandel. Daarnaast is de inschatting dat jaarlijks ongeveer 650.000 mensen slachtoffer worden van fraude. Fraude en witwassen zijn problemen met een zeer grote maatschappelijke impact, ze leiden tot ondermijning van de Nederlandse rechtsstaat. Nederlandse banken werken samen met elkaar en met de overheid om witwassen en fraude zo effectief mogelijk aan te pakken.

Voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering

Banken zijn de poortwachters voor het financiële systeem en willen op geen enkele manier meewerken aan witwaspraktijken. De beoordeling en aanname van klanten en de monitoring van betaaltransacties heeft hoge prioriteit. Banken monitoren meer dan tien miljard betaaltransacties per jaar en onderzoeken jaarlijks honderdduizenden alerts, waarbij de ongebruikelijke transacties worden gemeld aan de Financial Intelligence Unit (FIU). Het aantal opsporingen wat hieruit volgt is zeer klein.

UITDAGINGEN

Publieke taken die zijn neergelegd bij banken vragen om publieke instrumenten waarover banken nauwelijks beschikken. Het gebruik van BSN, het toetsen van gegevens aan het Basis Registratie Persoonsgegevens en toegang tot het UBO-register zijn nodig om meldingen van voldoende kwaliteit aan de FIU te doen. Daarnaast zorgt samenwerking tussen banken via Transactie Monitoring Nederland (TMNL) ervoor dat banken hun rol als poortwachter effectiever in kunnen vullen. Bankers zijn zich bewust van de balans tussen het waarborgen van de privacy van hun klanten, die voor het overgrote deel te goeder trouw zijn, en het signaleren van mogelijk criminele activiteiten. Daarnaast beperkt financieel economische criminaliteit zich helaas niet tot de Nederlandse landsgrenzen, noch tot de banken. Hierdoor kent een nationale aanpak altijd beperkingen.

ADVIES

- Maak de aanpak witwassen effectiever door de mogelijkheden tot samenwerking en informatiedeling tussen banken en met publieke partijen te verruimen.
- Vergroot de capaciteit van de FIU, opsporingsdiensten en Openbaar Ministerie (OM) zodat meldingen van ongebruikelijke transacties sneller en vaker leiden tot opsporing.
- Steun de harmonisatie van wet- en regelgeving en toezicht op Europees niveau en de oprichting van een EU-brede Financial Intelligence Unit.

Bestrijding fraude

De schade door fraude in het betalingsverkeer als gevolg van phishing is vorig jaar meer dan verdubbeld, van 3,81 miljoen euro in 2018 tot 7,94 miljoen euro in 2019. De verwachtingen voor dit jaar zijn somber. De coronacrisis leidt tot een forse stijging van onder andere whatsapp-fraude en phishing. Vooral kwetsbare en oudere mensen worden hier slachtoffer van. Bankers werken samen met onder meer politie en OM om criminelen op te sporen. Dit gebeurt door snel gegevens over de aanvallen en aanvallers te delen waardoor opsporing vergemakkelijkt wordt.

UITDAGINGEN

Criminelen zijn steeds succesvoller in het misleiden van mensen om zelf geld over te maken. Zij maken hierbij vaak gebruik van de actualiteit, zoals het coronavirus. Bankers zetten zich in om fraude te bestrijden. Wanneer er sprake is van misleiding is het voor bankers moeilijk om klanten hiervoor te beschermen en tegelijkertijd de privacy van deze klanten te respecteren. Een grotere weerbaarheid van mensen tegen deze vormen van criminaliteit is daarom noodzakelijk.

ADVIES

- Zet in op de versterking van publiek-private samenwerking bij de bestrijding van fraude.
- Steun de uitwisseling van gegevens en het gemakkelijk maken van deze uitwisseling tussen betrokken partijen ten behoeve van effectieve fraudebestrijding.
- Zet in op bewustwordingscampagnes zodat de alertheid van de samenleving verder toeneemt.